

Дисертация за ОНС „ Доктор“ на д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова

СТАНОВИЩЕ

От доц. Д-р Мая Кръстанова , дм

ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ

ИЗБРАНО СЪС ЗАПОВЕД № Р-109-246/13.06.2022

НА РЕКТОРА НА МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ -ВАРНА

ОТНОСНО: дисертационния труд на д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор" по медицина в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, научна специалност „Физиотерапия, курортология и рехабилитация“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна, на тема *„Сравнително проучване на ефектите на конвенционален физиотерапевтичен комплекс и високоенергиен лазер при пациенти с перитендинит на гленохумерална става "* с научен ръководител *доц. д-р Илия Тодоров Тодоров, д.м.*

Биографична справка на кандидата

Д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова е родена на 25.01.1985 г. в град Варна.

Средното си образование завършва през 2004 г. – Първа езикова гимназия – гр. Варна. През 2010 г. завършва висше образование по медицина с образователно квалификационна степен “магистър“ в МУ Варна. През 2017 г. завършва висше образование по здравен мениджмънт с образователно квалификационна степен “магистър“ в МУ Варна. Придобива специалност по „Физикална и рехабилитационна медицина“ през 2020г. Д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова от 2017 г. е назначена като лекар-специализант е УМБАЛ „Св. Марина“ Варна ЕАД. През същата година е назначена като асистент към УС по морелечение, физиотерапия и рехабилитация към Катедра по Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални заболявания на МУ Варна.

Актуалност на проблема

Перитендинитът на гленохумералната става е сред най-честите патологии на рамото. Пациентите са в трудоспособна възраст и се засягат и двата пола. Проблемът се увеличава с напредване на възрастта. Поради загуба на трудоспособността за продължителен период от време и повишени разходи за лечение това заболяване е със социално-икономическа тежест за обществото.

В острата фаза на перитендинит на гленохумерална става повечето физикални фактори могат да се прилагат само в ниски дози и дори в комбинация, често дават незадоволителен терапевтичен ефект. Все още няма единомислие по отношение на диагностичния и терапевтичен подход при това заболяване. Също така и високият риск от инвалидизация и хронифициране правят проблема актуален.

В дисертационния труд на Д-р Панайотова сравнява клиничната ефективност на MLS лазерно лъчение като монотерапия, както и на комбинирана терапия с микровълнова диатермия и интерферентен ток при пациенти с перитендинит на гленохумералната става, както и проследяване на продължителността на терапевтичния ефект при двата метода с анализ на краткосрочните и дългосрочните резултати.

Характеристика на представения за рецензиране дисертационен труд

Дисертационният труд на д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова е предствен в **151** стандартни страници в единадесет раздела с адекватно съотношение онагледен с **33** фигури, **24** таблици и **15** приложения. Структурата е според изискванията, посочени в Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Научният труд има следната **СТРУКТУРА**, която отговаря на стандарта: „Въведение“ - 2 страници, „Литературен обзор“- 40 страници, „Цел и задачи на изследването“- 2 страница, „Материали и методи“ - 10 страници, „Резултати“ - 32 страници, „Обсъждане“ - 12 страници, „Заклучение“- 3 страница, „Изводи“- 2 страница, „Приноси на научния труд“- 1 страница, „Научни публикации и съобщения свързани с дисертационния труд“ - 1 страница.

Представената **БИБЛИОГРАФИЯ** се състои от **272** източника, от които 26 на кирилица и 246 на латиница. Около 50% от цитиранията са от последните десет години, 25% от които от последните пет години.

С темата на научния труд са свързани **3** пълнотекстови публикации представени от д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова в периодични научни издания и 1 презентация на национален научен форум.

ЛИТЕРАТУРНИЯТ ОБЗОР е подробен и в него са представени познатите до сега методи на лечение на перитендинитът на гленохумералната става. Разгледани са възможностите за оперативно и консервативно лечение (медикаментозно и с физиотерапевтични методики). Акцентът е върху лечението с преформирани физикални фактори, като подробно са разгледани актуалните световни тенденции за повлияване на тази патология с различните модалности като монотерапия, както и комбинирано действие на комплекс от два и повече физикални фактора.

Целта на проучването и поставените задачи са ясни и конкретни:

В основата на дисертационния труд стои ясно формулирана **ЦЕЛ** да се сравни ефективността на два метода на лечение на перитендинит на гленохумералната става – с MLS лазерната терапия (група А) и с комбинираната терапия с микровълнова диатермия и интерферентен ток (група Б).

За реализиране на зададената цел, авторът набелязва следните **ЗАДАЧИ**:

Проучване, проследяване и сравняване в три момента на клиничната ефективност на MLS лазерно лъчение като монотерапия, както и на комбинирана терапия с микровълнова диатермия и интерферентен ток при пациенти с перитендинит на гленохумералната става.

Оценка и сравняване на резултатите от Shoulder Pain and Disability Index (SPADI) в проценти за оценка на функционалното състояние и болката в три разглеждани момента за пациентите от двете групи.

Оценка и сравняване на субективното усещане за спонтанна и палпаторна болка по визуално-аналогова скала (VAS) в три разглеждани момента за пациентите от двете групи.

Оценка и сравнение на влиянието на приложеното лечение в двете терапевтични групи върху показателите от функционалния статус – ъглометрия на флексия, абдукция и външна ротация на раменна става в три разглеждани момента.

Анализиране и сравнение на краткосрочните и дългосрочните ефекти от лечението при двете терапевтични групи с използване на шест измервателни индикатора.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

За целите на проучването са изследвани **76** пациенти, които отговарят на точно определените критерии. За оценка на функционалното състояние и на болката по време на проследяването са използвани Индекса за болка в рамото и инвалидност/Shoulder Pain and Disability Index (SPADI), оценката на спонтанната и палпаторна болка, според визуалната аналогова скала (ВАС) и ъглометрия на гленохумералната става (флексия, абдукция и външна ротация). Чрез изчисляване на размера на извадката (sample size), рандомизация на на пациенте в две група и хомогенност на средните стойности на изследваните показатели в двете групи преди лечението се осигурява статистическа достоверност на постигнатите резултати. Пациентите са оценени в три различни момента: на изходно ниво преди започване на лечението, след завършване на терапевтичния курс и на 45-ти ден след започване на лечението.

След проучване и анализиране на наличните данни за методи на лечение на перитендинит на гленохумерална става д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова прилага два метода на лечение в две групи пациенти. Едната група е лекувана с Multiwave Locked System (MLS) лазерна терапия – група А, докато другата с комбинация от микровълнова диатермия и терапия с интерферентен ток – група Б.

Нямам сериозни критични забележки относно провеждането и организацията на проучването и статистичната обработка на данните.

Резултати и обсъждане

Резултатите отговарят на поставените задачи. Дисертантът е синтезирал и онагледил с таблици и фигури разпределението на пациентите в различни групи според пол, възраст и получените резултати.

От анализа на социо-демографската характеристика на изследваните лица се потвърждават даните от литературния обзор за епидемиологична характеристика на засегнатите пациенти. От анализа на изходните стойности на шестте признака за проследяване се вижда, че няма разлика между двете групи, което води до тяхната хомогенност една спрямо друга.

Постигнат е статистически значим ефект и при двата използвани терапевтични метода. MLS лазерно лечение и комбиниран физичен комплекс от микровълнова диатермия и интерферентен ток, са подходящи като общ протокол за рутинна клинична практика при пациенти с перитендинит на гленохумералната става. Съпоставянето на резултатите между двата метода показва превъзходство на прилагането на MLS лазерно лечение при перитендинит на гленохумерална става.

Дискусията върху получените резултати подчертава тяхната значимост, като ги сравнява с други проучвания в световната литература.

В заключение са обобщени най-важните резултати от проучването, като те са добре представени, онагледени и анализирани.

Синтезирани са пет формулирани извода, които дават обобщена информация за резултатите от проведеното проучване и отговарят напълно на поставените цели и задачи. Дисертантът е посочил три теоретико-методологични и два практико-приложни приноси на дисертационния труд за България.

Авторефератът е структуриран с съответствие изискванията, съдържанието му съответства на дисертационния труд, представени са **21** таблици и **30** фигури, за онагледяване на получените от научното изследване резултати.

Акцентът (и според мен приносът на докторантката) е в увеличаване на функционалния капацитет и дейностите от ежедневиия живот (ДЕЖ) при този контингент пациенти.

Считам че работата д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова на тема *„Сравнително проучване на ефектите на конвенционален физиотерапевтичен комплекс и високоенергиен лазер при пациенти с перитендинит на гленохумерална става "* има значителни достойнства и приноси за увеличаване на функционалната годност и значително подобряване на качеството на живот на тези пациенти.

Дисертационният труд показва че докторантката д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Физиотерпия, курортология и рехабилитация“

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъди на докторантката д-р Лилия Пейчева Панайотова-Овчарова ОНС „Доктор“ по научна специалност „Физиотерпия, курортология и рехабилитация“

05.08.2022

.....
Доц. Д-р Мая Кръстова, дм
Началник клиника по физикална и рехабилитационна
медицина при УМБАЛ „д-р Г. Странски“ гр. Плевен